

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

M.Engin DENİZ*

THE SEARCH OF UNIVERSITY STUDENTS' SOCIAL SKILL LEVELS ACCORDING TO SOME VARIABLES

ABSTRACT

In this study, the effect of some variables on university student's social skills levels is researched. The case study is composed of total 486 students chosen by random set sampling method among the students who are studying in different faculties of Selçuk University. The social skills levels of the students have been measured by 'Self Identification Inventory'. SPSS 10.0 statistical package was used to analyze data. Results show that while the total scores of the emotional expressivity, emotional sensitivity, social control and social skills of girls were found higher than the boys, the average scores of emotional control of boys were found higher than those of girls in a considerable level. The emotional expressivity scores of the fourth-class students are higher than those of the first-class students in a considerable level. The social sensitivity sub-scale average scores of the first-class students were found higher than those of the fourth-class students in a meaningful level. It was found that students differ in their social skills, emotional expressivity, emotional control sub scale scores as to their types of university entrance exam scores in a meaningful level.

Key Words: *University students, social skill levels*

GİRİŞ

Hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler, toplumsal yaşamı çok değişik alanlarda etkilemektedir. Bu gelişmeler ve değişim süreci içerisinde, kişilerarası ilişkiler ve bu ilişkilerin biçimleri de değişmektedir. Bu da insanların farklı roller içinde bulunmasına ve bunların bazılarını yeteri ölçüde yerine getirememesine neden olmaktadır.

---

* Yrd.Doç.Dr., S.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi, Eğitim Bölümü

Bu durum insanın çevresiyle olan ilişkisine de yansiyarak onun sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

İnsanların çevresiyle iletişim kurma ve bu iletişimi devam ettirme çabası içerisinde olduğu görülmektedir. Sosyal ilişkiler kurarak insan çevresiyle etkileşim içinde bulunur. Bu etkileşim sürecinde sağlıklı ilişkiler kurabilmek ancak yeterli sosyal becerileri kazanmakla gerçekleşebilir.

Combs ve Slaby (1977), sosyal becerileri başkalarıyla toplumsal olarak kabul edilebilir, kişisel olarak yararlı ve aynı zamanda öncelikle başkalarına yararlı olan sosyal bağlamda etkileşim kurma yeteneği şeklinde tanımlamışlardır.

Sosyal beceriyi Yüksel (1997); başkalarından olumlu tepkiler getirecek ve olumsuz tepkilerin gelmesini önleyecek, başkalarıyla iletişimi mümkün kılan, sosyal açıdan kabul edilebilir, çevrede etki bırakan, hedefe yönelik, sosyal içeriğe göre değişen, hem belirli gözlenebilir hem de gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren ve öğrenilebilir davranışlardır olarak tanımlamaktadır.

Segrin (2001), sosyal becerileri diğer insanlarla uygun ve etkili ilişkilerde bulunabilme yeteneğini kullanmayı içerdiğini belirtmektedir. Bunun yanında yeterli sosyal becerilere sahip insanlar; kendilerini etkili bir biçimde ifade edebilirler, diğerlerini anlayabilir ve önem verebilirler, diğer insanlar tarafından olumlu olarak izlenen iletişim davranışları sergileyebileceklerini ifade etmiştir.

Branstain, Bellack ve Herson (1977), sosyal becerileri kişilerarası etkili iletişim için gerekli olan yetenekler olarak tanımlamışlardır.

Riggio (1986), ise sosyal beceriyi altı alt boyutta açıklamıştır (Akt: Yüksel, 1998.a, S.41-42; Riggio,H.1999):

- 1.Duyuşsal Anlatımcılık (Emotional Expressivity): Duyuşsal anlatımcılık bireyin sözel olmayan iletişim becerilerini, özellikle duyuşsal mesajları gönderme becerilerini ölçer. Duyuşsal anlatımcı birey, canlı ve neşelidir bu becerileri ile diğer insanları etkileyebilirler. Örnek: 'Sıklıkla yüksek sesle gülerim'
- 2.Duyuşsal Duyarlık (Emotional Sensitivity): Duyuşsal duyarlık başkalarının sözel olmayan iletişimlerini alma ve yorumlama becerileridir. Duyuşsal yönden duyarlı bireyler, başka bireylerin duyuşsal imalarını doğru ve tam olarak yorumlarlar. Örnek: 'İnsanları neyin mutlu ettiğini bilmekle ilgiliyim'
- 3.Duyuşsal Kontrol (Emotional Control): Duyuşsal kontrol bireylerin duyuşsal ve sözel olmayan tepkilerini düzenleme ve kontrol becerileridir. Bu yapı ayrıca, belli başlı duyguları yetenekle birleştirme ve bu duyguları bir maske altında gizleme becerilerini kapsar. Örnek: 'Gerçek duygularımı herhangi birisinden saklayabilirim'
- 4.Sosyal Anlatımcılık (Social Expressivity): Sosyal anlatımcılık sözel anlatımcılığı ve bireylerin birbirleriyle sosyal iletişim kurma ve iletişime katılma becerileridir. Sosyal anlatımcı birey, cana yakın, sosyal ya da herhangi bir konuda sohbeti başlatma ve yönlendirme becerilerine sahiptirler. Örnek: 'Genellikle diyalogları ilk başlatan ben olurum'

5. Sosyal Duyarlılık(Social Sensitivity): Sosyal duyarlılık başkalarının sözel iletişimlerini yorumlama becerileridir. Sosyal duyarlı bireyler, sosyal davranışlarını sergilerken sosyal normlara özen gösterirler ve ortama uygun hareket etme bilincindedirler. Örnek: 'Çevremdeki karamsar ruha sahip olanlardan büyük ölçüde etkilenirim'

6. Sosyal Kontrol (Social Control): Sosyal kontrol sosyal rol oynama ve bireyin sosyal olarak kendini ortaya koyma becerileridir. Sosyal kontrol becerisi gelişmiş bireyler, herhangi bir sosyal durumda ortama uygun hareket eden, kendinden emin ve sosyal durumlara kolayca ayak uydurabilen bireylerdir. Örnek: 'Her türlü insanla rahat ederim'

Gresham (1986) ise sosyal beceriye sahip olmakla bireyin bazı avantajlar elde edeceklerini belirtmiştir. Bu avantajları Gresham şöyle sıralamaktadır;(1) akranları tarafından kabul görme (2) önemli diğer insanların değerlendirmesi (3) akademik açıdan başarı (4) benlik kavramı ve (5) okula uyumudur.

Kişiler arası ilişkilerde önemli bir yeri olan bu becerileri sergilemede her birey yeterli değildir. Bireylerin yeterli sosyal becerileri kazanmaması, kişiler arası ilişkilerinde ve çevreye uyum sağlamada başarısızlıklara yol açabilir. Bu durum aslında bir sosyal beceri yetersizliğidir.

Amaç

Bu araştırmada; üniversite öğrencilerinin bazı özlük niteliklerinin, sosyal beceri düzeylerini etkileme durumlarını incelemek amacıyla, üç temel denence ve bu denencelere dayalı yirmi bir alt denence test edilecektir. Üç temel denence aşağıda verilmiştir.

Denenceler

1. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.
2. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları öğrencilerin devam ettikleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.
3. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları öğrencilerin üniversiteye giriş puan türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

YÖNTEM

Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Selçuk Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde (Eğitim Fakültesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat fakültesi ve Mühendislik-Mimarlık Fakültesi) öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından, tesadüfi küme örnekleme yoluyla seçilen 486 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri toplama Araçları

Sosyal Beceri Envanteri (SBE)

Sosyal Beceri Envanteri 1986 yılında Riggio tarafından geliştirilmiş ve 1989 yılında tekrar revize edilmiştir. Sosyal Beceri Envanterinin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ise Yüksel (1997) tarafından yapılmıştır. SBE temel sosyal becerileri ölçmek amacıyla hazırlanmış 90 maddelik kendini tanımlama türünden bir ölçme aracıdır. Sosyal Beceri Envanteri altı ayrı alanı ölçmektedir. Ayrıca sosyal yeterlik ya da sosyal becerilerin tümünü kapsayan global sosyal beceri seviyesini toplam olarak hesaplamaktadır.

Testin tekrarı yöntemi ile hesaplanan güvenilirlik katsayısı tüm ölçek için $r=.92$, alt ölçekler için ise .80 ile .89 bulunmuştur. Toplam puana ilişkin iç tutarlık (Cronbach alpha) katsayısı .85 olarak bulunmuş, alt ölçeklere göre elde edilen iç tutarlık katsayıları ise .56 ile .82 olarak hesaplanmıştır.

Kapsam geçerliği için uzman kanısına başvurulmuştur. Alanda uzman olarak çalışan kişiler SBE'nin sosyal becerileri ölçebilecek nitelikte olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

Bacanlı (1990) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Kendini Ayarlama Ölçeği ile yapılan benzer ölçekler geçerliği .63 bulunmuştur. SBE'nin alt ölçekleri ile Kendini Ayarlama Ölçeği puanları arasındaki korelasyon katsayıları ise -.21 ile .57 arasında değişmektedir (Yüksel, 1998.a).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini belirlemek amacıyla, Kendini Tanımlama Envanteri uygulanmıştır. Öğrencilerin özlük niteliklerine ilişkin bilgiler ölçek üzerinde belirtilen sorularla elde edilmiştir. Elde edilen bu bilgiler bilgisayar ortamına kodlanarak girilmiş ve istatistiksel işlemler yapılması için hazır hale getirilmiştir. Bilgilerin analizi SPSS 10.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. İstatistiksel analiz tekniği olarak; t testi, tek-yönlü varyans analizi ve tukey testi kullanılmıştır.

Verilerin analizinde önem düzeyi 0.05 olarak benimsenmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın, üç temel denence ve bu denencelere dayalı 21 alt denencesini sınamak amacıyla yapılan istatistiksel işlemler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

1.0. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Cinsiyetin sosyal beceri alt ölçek ve toplam puanları üzerindeki etkisini test etmek amacıyla bir temel ve bu temel denenceye dayalı yedi alt denence ele alınmıştır.

1.1. Kız öğrencilerin Sosyal Beceri Duyuşsal Anlatımcılık Alt ölçek puan ortalamaları erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin sosyal becerinin duyuşsal anlatımcılık alt ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile sınanmıştır. Yapılan t testi ile ilgili değerler Tablo1'de verilmiştir.

Tablo 1 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, DA Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	T	Anlamlılık düzeyi
Kız	270	46,39	8,26	3,988	P<0.05
Erkek	216	43,65	6,84		Önemli

t tablo =1,964

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan kız öğrencilerin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık alt Ölçeği puan ortalamaları 46.39 iken, erkeklerin puan ortalamaları 43,65 olarak belirlenmiştir. Yapılan t testi sonucunda kız öğrencilerin Duyuşsal Anlatımcılık puan ortalamaları erkek öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu sonuca göre, denence 1.1 desteklenmektedir.

1.2. Kız öğrencilerin Sosyal Beceri Duyuşsal Duyarlık Alt ölçek puan ortalamaları erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin sosyal becerinin duyuşsal duyarlık alt ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile sınanmıştır. İstatistiksel değerler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, DD Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	T	Anlamlılık düzeyi
Kız	270	51,04	7,84	3,131	P<0.05
Erkek	216	48,57	9,19		Önemli

t tablo =1,964

Tablo 2’de görüldüğü gibi, yapılan t testi sonucunda, kız öğrencilerin DD puan ortalamaları, erkek öğrencilerin DD puan ortalamalarından önemli düzeyde yüksek bulunmuştur. Dolayısıyla denence 1.2 desteklenmektedir.

1.3. Erkek öğrencilerin Sosyal Beceri Duyuşsal Kontrol Alt ölçek puan ortalamaları kız öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin sosyal becerinin duyuşsal kontrol alt ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile sınanmış, sonuçlar Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, DK Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
Kız	270	39,79	9,55	3,527	P<0.05
Erkek	216	42,74	8,88		Önemli

t tablo =1,964

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan kız öğrencilerin sosyal beceri duygusal kontrol alt Ölçeği puan ortalamaları 39,79 iken erkeklerin puan ortalamaları 42,74 olarak belirlenmiştir. Yapılan t testi sonucunda erkek öğrencilerin puan ortalamaları kız öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Bu sonuç, denence 1.3'ü desteklemektedir.

1.4. Kız öğrencilerin sosyal beceri sosyal anlatımcılık alt ölçek puan ortalamaları erkek öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin sosyal beceri sosyal anlatımcılık alt ölçeği puan ortalamaları arasında önemli bir fark olup-olmadığı t testi ile kontrol edilmiştir. Yapılan t testi ile ilgili değerler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, SA Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
Kız	270	43,59	9,74	0,480	P>0.05
Erkek	216	43,17	9,55		Önemsiz

t tablo =1,964

Tablo 4 incelendiğinde, t testi sonucuna göre kızların SA puan ortalamalarıyla erkeklerin ki arasında önemli bir farklılaşma olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre denence 1.4 reddedilmektedir.

1.5. Kız öğrencilerin sosyal beceri sosyal duyarlık alt ölçek puan ortalamaları erkek öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin sosyal becerinin sosyal duyarlık alt ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile sınıanmıştır. Yapılan t testi ile ilgili değerler Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, SD Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
Kız	270	49,89	8,09	1,445	P>0.05
Erkek	216	48,82	8,05		Önemsiz

t tablo =1,964

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan kız öğrencilerin sosyal beceri sosyal duyarlık alt Ölçeği puan ortalamaları 49,89 iken erkeklerin puan ortalamaları 48,82 olarak belirlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın anlamlılık testi t testi ile sınıanmış hesaplanan 1,445 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Dolayısıyla denence 1.5 reddedilmektedir.

1.6. Kız öğrencilerin sosyal beceri sosyal kontrol alt ölçek puan ortalamaları erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin sosyal becerinin sosyal kontrol alt ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile sınanmıştır. Yapılan t testi ile ilgili değerler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, SK Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
Kız	270	52,02	9,62	2,629	P<0.05
Erkek	216	49,68	9,90		Önemli

t tablo =1,964

Uygulanan t testi sonucunda, kız öğrencilerin sosyal kontrol puan ortalamaları erkek öğrencilerin puan ortalamalarından önemli düzeyde yüksektir (P<0.05). Bu sonuca göre denence 1.6 desteklenmektedir.

1.7. Kız öğrencilerin sosyal beceri toplam puan ortalamaları erkek öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Kız ve erkek öğrencilerin sosyal beceri toplam puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile sınanmıştır. Yapılan t testi ile ilgili değerler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7 Cinsiyete Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri Toplam Puan Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	T	Anlamlılık düzeyi
Sosyal Beceri Toplam	Kız	270	282,46	27,99	2,295	P<0.05
	Erkek	216	276,44	29,31		Önemli

t tablo =1,964

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan kız öğrencilerin sosyal beceri toplam puan ortalamaları 282,46 iken erkeklerin puan ortalamaları 276,44 olarak belirlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın anlamlılık testi t testi ile sınanmış hesaplanan 2,295 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Denence 1.7 desteklenmektedir.

2.0. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları öğrencilerin devam ettikleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Sınıf değişkenin sosyal beceri alt ölçek puanları üzerindeki etkisini test etmek amacıyla bir temel ve bu temel denenceye dayalı yedi alt denence ele alınmıştır.

2.1. Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık alt ölçeği puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmış, t testi ile ilgili değerler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8 Sınıfa Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, DA Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
I	245	44,32	7,40	2,507	P<0.05 Önemli
IV	241	46,08	8,05		

t tablo =1,964

Birinci sınıf ve Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık alt Ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile sınılanmış hesaplanan 2,507 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre, denence 2.1 desteklenmektedir.

2.2. Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal duyarlık alt ölçeği puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal duyarlık puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmış, t testi ile ilgili değerler Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9 Sınıfa Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, DD Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
I	245	49,98	8,64	0,086	P>0.05 Önemsiz
IV	241	49,91	8,49		

t tablo =1,964

Birinci sınıf ve Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal duyarlık alt Ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile sınılanmış hesaplanan 0,086 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Denence 2.2 reddedilmektedir.

2.3. Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal kontrol alt ölçeği puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal kontrol puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmış t testi ile ilgili değerler Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10 Sınıfa Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, DK Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
I	245	41,71	9,23	1,489	P>0.05
IV	241	40,44	9,47		Önemsiz

t tablo =1,964

Birinci sınıf ve Dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Beceri Duyuşsal Kontrol alt Ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile sınamış hesaplanan 1,489 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre denence 2.3 reddedilmektedir.

2.4. Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri sosyal anlatımcılık alt ölçeği puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri sosyal anlatımcılık puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11 Sınıfa Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, SA Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
I	245	43,56	9,67	0,333	P>0.05
IV	241	43,27	9,66		Önemsiz

t tablo =1,964

Birinci sınıf öğrencilerinin SA puan ortalaması 43.56, dördüncü sınıfların ise 43.27'dir. t testi sınaması sonucunda ortalamalar arasında önemli düzeyde bir fark olmadığı görülmüştür (P>0.05). Dolayısıyla denence 2.4 reddedilmektedir.

2.5. Birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri sosyal duyarlık alt ölçeği puan ortalamaları dördüncü sınıf öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri sosyal duyarlık puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmış, t testi ile ilgili değerler Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12 Sınıfa Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, SD Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
I	245	50,36	8,18	2,614	P<0.05
IV	241	48,45	7,90		Önemli

t tablo =1,964

Tablo 12 incelendiğinde birinci sınıf öğrencilerin sosyal beceri sosyal duyarlık alt ölçeği puan ortalamaları 50.36, dördüncü sınıf öğrencilerin puan ortalamaları 48.45 olarak bulunmuştur. Yapılan t testi sonucunda birinci sınıf öğrencilerin puan ortalamaları dördüncü sınıf öğrencileri puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu sonuca göre, denence 2.5 desteklenmektedir.

2.6. Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri sosyal kontrol alt ölçeği puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri sosyal kontrol puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmış, t testi ile ilgili değerler Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13 Sınıfa Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, SK Düzeylerine Ait t-testi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
I	245	50,76	10,04	0,480	P>0.05
IV	241	51,19	9,59		Önemsiz

t tablo =1,964

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri sosyal kontrol alt Ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile sınıanmış, hesaplanan 0,480 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmadığından denence 2.6 desteklenmemiştir.

2.7. Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri toplam puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerin toplam puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Dördüncü sınıf ve birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri toplam puan ortalamaları arasındaki farkın önem kontrolü t testi ile yapılmış, t testi ile ilgili değerler Tablo 14’de verilmiştir

Tablo 14 Sınıfa Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri, Toplam Puan Ortalamalarına Ait t-testi Sonuçları

Sosyal Beceri Toplam	Sınıf	n	$\bar{X}$	Ss	t	Anlamlılık düzeyi
	I	245	280,38	29,42	0,449	P>0.05
	IV	241	279,20	28,07		Önemsiz

t tablo =1,964

Birinci sınıf ve Dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Beceri toplam puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile sınılanmış hesaplanan 0,449 t değeri 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca göre, denence 2.7 reddedilmiştir.

3.0. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları öğrencilerin üniversiteye giriş puan türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Bu denence üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek ve toplam puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup grupların puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı varyans analizi ile test edilmiş anlamlı çıkan sonuçlar Tukey testi ile sınılanmış.

3.1. Sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık alt ölçek puan ortalamaları diğer puan türlerine göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence öğrencilerin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup; öğrencilerin duyuşsal anlatımcılık puan ortalamalarına ilişkin n, $\bar{X}$ ve Ss değerleri Tablo 15’de, varyans analizi sonuçları ise Tablo 16’ de verilmiştir.

Tablo 15 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri DA Düzeylerine Ait n, Ortalama, Ss Değerleri

Gruplar	n	$\bar{X}$	Ss
DA			
EA	157	45,08	7,73
SAY	147	43,96	7,38
SÖZ	182	46,23	8,01

Tablo 16 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri DA Düzeylerine Ait Varyans Analizi Bulguları

Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	P- Değeri
Gruplar Arasında	421,680	2	210,840	3,526	0,030
Gruplar İçinde	28885,146	483	59,804		P<0,05
Toplam	29306,825	485			Önemli

Tablo 16'da öğrencilerin Sosyal Beceri Duyuşsal Anlatımcılık F değeri 3.526 olarak bulunmuştur. Bu sonuç 0.05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla Tukey testi yapılmış sonuçlar Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Sosyal Beceri DA Düzeylerine Ait Tukey Testi Sonuçları

Değişken	(1) ÜN.G._PT	(2) ÜN.G._PT	Ortalama- lar Arası Fark	Std. Hata	P-Değeri
DA	EA	SAY	1,12	,89	0,419
		SÖZ	-1,15	,84	0,357
	SAY	SÖZ	-2,27	,86	0,022*

*p<0,05

Sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları 46.23 olarak bulunmuş ve diğer puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerinkinden yüksektir. Tablo 17 incelendiğinde sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları sayısal puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yapılan diğer karşılaştırmalarda anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. Bu sonuca göre denence 3.1 kısmen desteklenmektedir.

3.2. Sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin duyuşsal duyarlık puan ortalamaları diğer puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence öğrencilerin sosyal beceri duyuşsal duyarlık puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup; öğrencilerin duyuşsal duyarlık puan ortalamalarına ilişkin n, $\bar{X}$ ve Ss değerleri Tablo 18'de varyans analizi sonuçları ise Tablo 19'de verilmiştir

Tablo 18 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri DD Düzeylerine Ait n, $\bar{X}$, Ss Değerleri

Gruplar DD	n	$\bar{X}$	Ss
EA	157	49,58	7,95
SAY	147	49,47	9,08
SÖZ	182	50,64	8,60

Tablo 18 incelendiğinde Sosyal Beceri Duyuşsal duyarlılık puan ortalamaları ; EA puanı ile üniversiteye giren öğrencilerin 49.58, SAY puanla üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları 49.47, SÖZ puanla üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları 50.64 olarak gözlenmiştir.

Tablo 19 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri DD Düzeylerine Ait Varyans Analizi Bulguları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P- Değeri
Gruplar Arasında	141,454	2	70,727	,968	0,380
Gruplar İçinde	35282,933	483	73,050		P>0.05
Toplam	35424,387	485			Önemsiz

Üniversiteye giriş puan türüne göre öğrencilerin duyuşsal duyarlılık puan ortalamalarının farklılaşp farklılaşmadığı varyans analizi ile sınınmış elde edilen sonuca göre 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla denence 3.2 reddedilmektedir.

3.3. Sayısal puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin duyuşsal kontrol puan ortalamaları diğer puan türlerine göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence öğrencilerin sosyal beceri duyuşsal kontrol puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup; öğrencilerin duyuşsal kontrol puan ortalamalarına ilişkin n, $\bar{X}$ ve Ss değerleri Tablo 20’de, varyans analizi sonuçları ise Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 20 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri DK Düzeylerine Ait n, $\bar{X}$, Ss Değerleri

Gruplar DK	n	$\bar{X}$	Ss
EA	157	41,15	9,83
SAY	147	42,61	8,92
SÖZ	182	39,84	9,17

Tablo 21 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri DK Düzeylerine Ait Varyans Analizi Bulguları

Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	P- Değeri
Gruplar Arasında	624,757	2	312,379		0,028
Gruplar İçinde	41882,502	483	86,713	3,602	P<0.05
Toplam	42507,259	485			Önemli

Tablo 21’de öğrencilerin Sosyal Beceri Duyuşsal kontrol F değeri 3.602 olarak bulunmuştur. Bu sonuç 0.05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Farklılaşmanın kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey testi sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Sosyal Beceri DK Düzeylerine Ait Tukey Testi Sonuçları

Değişken	(1) ÜN.G._P T	(2) ÜN.G._PT	Ortalamalar arası Fark	Std. Hata	P-Değeri
DK	EA	SAY	-1,46	1,07	,363
		SÖZ	1,31	1,01	,396
	SAY	SÖZ	2,77	1,03	,020*

P<0,05

Sayısal puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin duyuşsal kontrol puan ortalamaları 42.61 olarak bulunmuş ve diğer puan türlerinden yüksektir. Tablo 22 incelendiğinde sayısal puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin duyuşsal kontrol puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer karşılaştırmalarda anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Bu sonuca göre denence 3.3 kısmen desteklenmektedir.

3.4. Sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin sosyal anlatımcılık puan ortalamaları diğer puan türlerine göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence öğrencilerin sosyal beceri sosyal anlatımcılık puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup; öğrencilerin sosyal anlatımcılık puan ortalamalarına ilişkin n, $\bar{X}$ ve Ss değerleri Tablo 23’de varyans analizi sonuçları ise Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 23 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri SA Düzeylerine Ait n, $\bar{X}$, Ss Değerleri

Gruplar SA	n	$\bar{X}$	Ss
EA	157	43,26	9,38
SAY	147	43,84	9,85
SÖZ	182	43,16	9,76

Tablo 24 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri SA Düzeylerine Ait Varyans Analizi Bulguları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P- Değeri
Gruplar Arasında	42,010	2	21,005	,225	0,799 P>0.05 Önemsiz
Gruplar İçinde	45132,749	483	93,443		
Toplam	45174,759	485			

Yapılan varyans analizi sonucuna göre üniversiteye giriş puan türüne göre öğrencilerin sosyal anlatıcılık puan ortalamaları 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir. Denence 3.4 reddedilmektedir.

3.5. Sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin sosyal duyarlık puan ortalamaları diğer puan türlerine göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence öğrencilerin sosyal beceri sosyal duyarlık puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup; öğrencilerin sosyal duyarlık puan ortalamalarına ilişkin n, $\bar{X}$ ve Ss değerleri Tablo 25'te varyans analizi sonuçları ise Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 25 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri SD Düzeylerine Ait n, $\bar{X}$, Ss Değerleri

Gruplar SD	n	$\bar{X}$	Ss
EA	157	49,44	7,56
SAY	147	48,98	8,88
SÖZ	182	49,75	7,87

Tablo 26 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri SD Düzeylerine Ait Varyans Analizi Bulguları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P- Değeri
Gruplar Arasında	48,054	2	24,027	,367	,693 P>0.05 Önemsiz
Gruplar İçinde	31645,988	483	65,520		
Toplam	31694,041	485			

Yapılan varyans analizi sonucunda üniversiteye giriş puan türüne göre öğrencilerin sosyal duyarlık alt ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür (P>0.05).

Bu sonuca göre, denence 3.5 reddedilmektedir.

3.6. Sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin sosyal kontrol puan ortalamaları diğer puan türlerine göre üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence öğrencilerin sosyal beceri sosyal kontrol alt ölçek puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup; öğrencilerin sosyal kontrol puan ortalamalarına ilişkin n, $\bar{X}$ ve Ss değerleri Tablo 27'de varyans analizi sonuçları ise Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 27 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri SK Düzeylerine Ait n, $\bar{X}$, Ss Değerleri

Gruplar SK	n	$\bar{X}$	Ss
EA	157	50,88	9,09
SAY	147	50,38	10,66
SÖZ	182	51,55	9,70

Tablo 28 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri SK Düzeylerine Ait Varyans Analizi Bulguları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P- Değeri
Gruplar Arasında	113,372	2	56,686	,589	,555
Gruplar İçinde	46514,42 2	483	96,303		P> 0,05 Önemsiz
Toplam	46627,79 4	485			

Yapılan varyans analizi sonucunda üniversiteye giriş puan türüne göre öğrencilerin sosyal kontrol alt ölçek puan ortalamaları arasında 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Dolayısıyla denence 3.6 reddedilmektedir.

3.7. Sözel puan türüne göre üniversiteye giren öğrencilerin sosyal beceri düzeyi toplam puan ortalamaları diğer puan türlerine göre üniversiteye giren öğrencilerin toplam puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu denence öğrencilerin sosyal beceri düzeyi toplam puan ortalamalarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik olup; öğrencilerin sosyal beceri düzeyi toplam puan ortalamalarına ilişkin n , $\bar{X}$ ve S_s değerleri Tablo 29’da, varyans analizi sonuçları ise Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 29 Üniversiteye Giriş Puan Türüne Göre Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeyi Toplam Puanlarına Ait n , $\bar{X}$, S_s Değerleri

Gruplar Toplam	n	$\bar{X}$	S_s
EA	157	279,37	27,06
SAY	147	279,17	30,36
SÖZ	182	280,64	28,86

Tablo 29 incelendiğinde Sosyal Beceri sosyal anlatıcılık puan ortalamaları ; EA puanı ile üniversiteye giren öğrencilerin 279.37, SAY puanla üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları 279.17, SÖZ puanla üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları 280.64 olarak gözlenmiştir.

Tablo 30 Üniversiteye Giriş Puanına Göre Öğrencilerin Toplam Sosyal Beceri Düzeylerine Ait Varyans Analizi Bulguları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P- Değeri
Gruplar Arasında	214,927	2	107,464	0,130	0,878
Gruplar İçinde	399591,387	483	827,311		P>0.05
Toplam	399806,315	485			Önemsiz

Yapılan varyans analizi sonucunda, öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin üniversiteye giriş puan türü değişkeninden etkilenmediğini göstermiştir.

Bu sonuca göre, denence 3.7 reddedilmektedir.

TARTIŞMA VE YORUM

1.0. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Araştırmanın 1. denencesinde örnekleme oluşturan kız ve erkek öğrencilerin sosyal beceri alt ölçek ve toplam puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olup olmadığı incelenmiştir.

Ele alınan denence ve alt denencelerden elde edilen bulgulara göre; kız ve erkek öğrencilerin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık, duyuşsal kontrol, sosyal kontrol ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olduğu bulunmuştur. Sosyal beceri sosyal anlatımcılık ve sosyal duyarlık alt ölçek puan ortalamalarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı gözlenmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre kızların duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık, sosyal kontrol alt ölçekleri ve toplam puan açısından sosyal beceri düzeyi puan ortalamaları erkeklerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Duyuşsal kontrol düzeyinde ise erkeklerin puan ortalamaları kızların puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde yüksektir. Bu sonucun ortaya çıkmasında kızların duyuşsal mesajları gönderme ve sosyal olarak kendini ortaya koyma becerilerinin erkeklerle göre daha yüksek olmasından kaynaklanmış olabilir. Toplumumuzun erkeklerle yüklemiş olduğu duyuşsal ve sözel olmayan tepkilerini kontrol etme ve duygularını saklama özelliklerinden dolayı erkeklerin duyuşsal kontrol düzeyleri kızlardan anlamlı düzeyde yüksek çıkmasında etkili olmuş olabilir. Elde edilen bu bulgularla ilgili olarak, Balcı ve Kalkan (2001)'in çalışmasındaki duyuşsal anlatımcılık ve sosyal kontrol düzeylerine kızların puan ortalamalarının erkeklerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğuna ve erkeklerin duyuşsal kontrol düzeylerinin kızlardan yüksek olduğuna ilişkin bulguları; Riggio (1986, Akt. H. Riggio, 1999)'nun çalışmasında ise kızların duyuşsal anlatımcılık ve duyuşsal duyarlık düzeylerindeki puan ortalamaları erkeklerden ve duyuşsal kontrol düzeyinde ise erkeklerin kadınlardan yüksek olduğu şeklindeki bulgusu; Friedman ve Arkadaşlarının (1980) ve Rosenthal ve Arkadaşlarının (1979) kadınların duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık düzeylerini erkeklerden daha yüksek olduğu şeklindeki bulguları araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir.

Sosyal beceri toplam puan ortalamaları cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında araştırmamızda kızların sosyal beceri düzeyleri erkeklerden anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Araştırmanın bu bulgusu Bacanlı (1990), Yüksel (1998.b), Güçlü (1998) ve Hamarta (2000)'nin bulgularıyla çelişmektedir.

Araştırmanın bu bulgusu, Sermat (1980,Akt.:Hamarta, 2000), yapmış olduğu çalışmadaki “kızların sosyal beceri düzeyi erkeklere göre önemli düzeyde yüksektir” şeklindeki bulgusuyla desteklenmektedir. Bu farklılığın ortaya çıkmasında cinsiyetler arasındaki duygusal tepki farklılığı etkili olmuş olabilir. Erkekler genellikle duygu ve düşüncelerini gizleme eğilimindeyken, kızlar duygu ve düşüncelerini çevresindeki insanlara genellikle açma eğilimindedir. Selçuk (1989), yapmış olduğu araştırmada, bu konuyla ilgili olarak, kızların kendilerini açma puanlarını erkeklerden önemli düzeyde yüksek bulmuştur.

2.0. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları öğrencilerin devam ettikleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Araştırmanın bu denencesinde sınıf değişkeninin sosyal beceri toplam ve alt ölçek puanları üzerinde etkisinin olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın bu denencesinden elde edilen bulgulara göre duyuşsal anlatımcılık ve sosyal duyarlık alt ölçeklerinde sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olduğu bulunurken; duyuşsal duyarlık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık, sosyal kontrol ve sosyal beceri toplam puan açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı gözlenmiştir. Dördüncü sınıfların duyuşsal anlatımcılık puan ortalamaları birinci sınıflardan daha yüksektir. Birinci sınıfların sosyal duyarlık alt ölçek puan ortalamaları da dördüncü sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Balcı ve Kalkan (2001) çalışmasında 16-18 yaş grubu öğrencilerin sosyal duyarlık düzeylerinin puanlarının 22-24 yaş grubu öğrencilerinin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek bulunduğu şeklindeki bulgusu, araştırmamızın birinci sınıfların sosyal duyarlık puanları dördüncü sınıf öğrencilerinkinden yüksektir şeklindeki bulgusunu desteklemektedir. Sosyal beceri düzeyi toplam puan açısından bakıldığında Güçlü (1998) nün bulgularıyla çelişmekte, Hamarta (2000), Balcı ve Kalkan (2001)'nın bulgularıyla örtüşmektedir.

3.0. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek puan ortalamaları ve sosyal beceri toplam puan ortalamaları öğrencilerin üniversiteye giriş puan türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Araştırmanın 3. denencesi ve bu denenceye dayalı alt denencelerde, üniversite öğrencilerinin sosyal beceri alt ölçek ve toplam puanlarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

İlgili denenceden elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık ve duyuşsal kontrol alt ölçekleri puan ortalamaları üniversiteye giriş puan türü açısından önemli düzeyde farklılaşma gösterirken; sosyal beceri duyuşsal duyarlık, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlık, sosyal kontrol ve toplam sosyal beceri puan ortalamaları üniversiteye giriş puan türü açısından anlamlı düzeyde farklılık göstermediği bulunmuştur.

Elde edilen bulgulara göre duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinde sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuşken;

duyuşsal kontrol alt ölçeğinde sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yapılan diğer ikili karşılaştırmalarda anlamlı farklılık gözlenmemiştir. Elde edilen bu bulgu Balcı ve Kalkan (2001)'nın yapmış olduğu araştırmada sosyal bilimler öğrencilerinin duyuşsal anlatımcılık puan ortalamaları fen bilimleri öğrencilerinden önemli düzeyde yüksek olduğu sonucuyla örtüşürken, aynı araştırmada duyuşsal kontrol alt ölçeğinde bölümler arasında önemli bir farklılaşmanın olmadığı sonucu araştırma bulgumuzla çelişmektedir. Bu sonuç sözel ve sayısal puan türüyle üniversiteye giren öğrencilerin ilgi alanlarının farklılık göstermesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulgularına göre üniversite öğrencilerinin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık ve duyuşsal duyarlık, duyuşsal kontrol, sosyal kontrol ve sosyal beceri toplam puanlarının cinsiyete göre farklılaştığını, sosyal anlatımcılık ve sosyal duyarlık puanlarının ise cinsiyete göre farklılaşmadığını göstermiştir. Kızların duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık, sosyal kontrol ve sosyal beceri toplam puanları erkeklerden yüksek iken, erkeklerin duyuşsal kontrol puan ortalamaları kızların puan ortalamalarından önemli düzeyde yüksektir. Bu bulgular cinsiyetle sosyal beceri arasındaki ilişkiyi inceleyen çeşitli kültürler arası çalışmalarla da benzerlik göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre duyuşsal anlatımcılık ve sosyal duyarlık alt ölçeklerin de sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülürken; duyuşsal duyarlık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık, sosyal kontrol ve sosyal beceri toplam puanı açısından anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı gözlenmiştir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin duyuşsal anlatımcılık puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerinden anlam düzeyi de yüksektir. Birinci sınıfların sosyal duyarlık alt ölçek puan ortalamaları dördüncü sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Araştırmanın bulguları öğrencilerin sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık ve duyuşsal kontrol alt ölçek puanlarının üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaştığını gösterirken; duyuşsal duyarlık, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlık, sosyal kontrol ve toplam sosyal beceri puanlarının ise üniversiteye giriş puan türüne göre farklılaşmadığını göstermiştir. Sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinde en yüksek puan ortalaması sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerde, duyuşsal kontrol alt ölçeğinde ise en yüksek puan ortalaması sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerde gözlenmiştir. Sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin duyuşsal anlatımcılık puan ortalamaları sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerinkinden, duyuşsal kontrol alt ölçeğinde ise sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından yüksektir.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

1. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenerek, Psikolojik Danışma ve Rehberlik servislerinde öğrencilere sosyal beceri kazandırmaya yönelik programlar düzenlenebilir.
2. Öğrencilerin çevreleriyle etkili iletişim kurabilmeleri ve günlük yaşantılarında başarılı olabilmeleri için Psikolojik Danışma servislerinden yardım almaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Bacanlı, H. (1990) "Kendini Ayarlama Becerisinin Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi". *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Balcı, S. ve Kalkan, M. (2001) "Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı: 11, 76-92.
- Branstain, M.R; A.S., Bellack ve M. Herson. (1977) "Social Skills Training For Unassertive Children: A Multiple baseline Analysis" *Journal of Applied Behavior Analysis*, 10, 183-195.
- Combs, M.L. ve D.A, Slaby. (1977) "Social Skills Training with Children" *Advances in Clinical Child Psychology*. New York: Plenum 1, 161-201.
- Friedman, H.S. ve Diğ. (1980) "Understanding and Assesing Nonverbal Expressiveness: The Affective Communication Test" *Journal of Personality and Social Psychology*. 39, 333-351.
- Gresham, F.M. (1986) *Conceptual Issues in the Assesment of social competence in Children*. In P.S.
- Güçlü, N. (1998) "Okul Müdürlerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma" Konya: *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*.
- Hamarta, E. (2000) "Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Beceri Düzeylerinin Öğrencilerin Özlük Nitelikleri Açısından İncelenmesi" *Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Riggio, H.R. (1999) "Personality and Social Skill Differences Between Adults with and Without Siblings" *Journal of Psychology Inter disciplinary Applied*. VL 133, 5, 514-521.
- Rosenthal, R. ve Diğ. (1979) *Sensitivity to Nonverbal Communications: The PONS Test*, Balti More: Johns Hopkins University Pres.

- Segrin, C. (2001) "Social Skills and Negative Life Events: Testing the Deficit Stress Generation Hypothesis" *Current Psychology*, 20,1, 17-19.
- Selçuk, Z. (1989) "Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları". *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yüksel, G. (1997) "Sosyal Beceri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi" *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yüksel, G. (1998.a) "Sosyal Beceri Envanterinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik çalışmaları" *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. II, 9, 39-48.
- Yüksel, G. (1998.b) "Eğitim Fakültesi ve Öğretmenlik Bilgisi Sertifika Programı Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" Konya: *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*.